NĂM THỨ MƯỜI. — SỐ THỨ 1692 — MỖI SỐ : 0$02 — NGÀY THỨ BA 7 NOVEMBRE 1922

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	BÁO : Tout compris, avec la carte postale illustrée	Sans la carte postale illustrée	Sans la carte postale illustrée et sans primes	Trung-kỳ	Nam-kỳ, Cao-miên, Lào	Ngoại-quốc
Một năm.	6$00	6$90	6$30	6$36	6$60	9$00
Các hàng về các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng.	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	4.50
Ba tháng.	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	2.25
Một tháng.	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	0.75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur. 61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. E. SCHNEIDER — Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH — Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC — Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI — Téléphone n° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 0 fr. 1 ligne en petit caractère de hauteur, sur 5 colonnes de largeur.

Une seule insertion. . . . 0$20 la ligne
Par bandeau annonce. . . . 0$10 la ligne
Par continuation et par insertion. . . . 0$10 la ligne
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 la ligne
On traite à forfait pour les contrats importants.

Một sự ngăn-trở trong việc truyền-bá cái học-thuật Âu-tây ở nước ta

Từ ngày nước Pháp sang bảo-hộ nước ta đến giờ, con mắt ta hàng ngày được nom thấy những kết quả hiển nhiên của cái học thuật Âu-tây, thì không ai là không hiểu rằng cái học thuật ấy thật rất khẩn thiết cho ta ngày nay ; không theo học lấy cái học-thuật ấy thì không sao chen vai thích cánh với đời được. Mà thật thế, cái học-thuật Âu-tây không những chỉ nước ta là một nước ở dưới quyền bảo-hộ của nước Pháp mới sùng thượng mà thôi. Cả đến các nước tự lập như nước Trung-hoa cũng lấy làm sùng-thượng cái học-thuật Âu-tây lắm. Không những họ đón thầy về dạy mà thôi, họ lại cho bọn thiếu niên đi du học cũng nhiều nữa. Mà nhiều nhất họ sang du học tại nước Pháp, vì từ khi xảy ra cuộc chiến-tranh, nước Pháp thu được cuộc chiến thắng vẻ vang, thì họ lại càng phục riêng cái học thuật của nước Pháp. Những người trong học thành tài trở về, phần nhiều lại làm sách để truyền bá cái sở-học của mình cho người đồng bang, họ soạn và dịch ra không biết bao nhiêu là sách mới. Từ sách giáo khoa cho chí sách phổ-thông, những sách gì là họ không có đầy rẫy, cho nên ngày nay người Trung-hoa không cứ phải học chữ Âu-tây mà cũng đủ sách để học cho đến bậc Trung-học. Vì vậy cái học thuật Âu-tây ở Trung-hoa truyền bá được rất mau chóng, mà người Trung-hoa ngày nay nghiễm nhiên có một nền Sơ học, Trung học tối tân bằng chữ nước mình. Chẳng những thế mà thôi, các học sinh Trung-hoa ngày nay ai đã đỗ bằng Sơ học, Trung-học rồi mà không đi học nữa, thì cũng có đủ sách tân-thư mà đọc để đi dưỡng tinh thần và tăng tiến trí thức nữa.

Họ sở-dĩ soạn nhiều sách, dịch nhiều sách như thế, là vì họ hiểu rằng học tiếng học chữ Âu tây là mượn đường để hấp-thụ lấy cái học-thuật Âu-tây, nhưng họ cũng lại không hề không biết rằng con đường ấy đi rất khó nhọc, phải tốn nhiều sức nhiều tiền mới đi đến nơi đến chốn được, cho nên sau khi họ đã ra công gắng sức mà qua được con đường gai góc ấy rồi, thì họ cố tìm cách cho người hậu tiến khỏi phải qua con đường ấy nữa, mà cũng có cách hưởng thụ được những điều hay tốt của cái học-thuật Âu-tây. Thật thế, không biết chữ Âu-tây thì không sao hấp thụ được học-thuật Âu tây, nhưng văn-tự nước nào cũng vậy, người ngoại quốc khác phong tục, khác tính tình, học được đến nơi đến chốn không phải là dễ, mà đã không học được thông thạo, thì học mà có ích gì. Cho nên việc học chữ ngoại quốc để hấp thụ lấy cái học-thuật của người là một việc chỉ có bọn thượng-lưu trí thức mới kham nổi, chứ không phải là nhất-ban quốc-dân ai ai cũng có thể học được đâu. Bọn thượng lưu khi học đã thành tài, lại có cái trách-nhiệm phải đem những cái học-thức mình đã hấp thụ được ấy, mà truyền bá cho quốc dân. Mà người trong một nước truyền bá học thức lẫn cho nhau, thì còn gì tiện-lợi bằng dùng văn-tự âm thoại bản-quốc nữa. Ấy người Trung-hoa hiểu cái lẽ đó, cho nên họ tổng học thành tài, thì họ lại cố sức mà dịch sách Âu-tây cho thư-tịch trong nước một ngày một nhiều lên mãi.

Cái Âu-học của người Trung-hoa ngày nay tiến-bộ là thế, còn cái Âu-học của người mình thì sao ? Người mình không phải là không biết chuộng cái học-thuật Âu-tây. Chánh-phủ mở ra biết bao nhiêu là trường, ngoài các trường Sơ-đẳng, lại có trường Trung-đẳng, trường Cao-đẳng nữa mà trường nào người mình cũng xô-đẩy nhau đến học cực đông. Có người sau khi học qua cả các trường học ở nước nhà, lại tự xuất tiền nhà hay nhờ ơn Nhà-nước cấp lương cho sang du học tại Pháp nữa. Người mình cũng sùng-thượng cái học thuật Âu-tây thật chẳng kém gì người Trung-hoa, mà mình lại còn được hưởng một cái tinh-thể, tiện lợi hơn người Trung-hoa nhiều, là vì mình sẵn trường học, sẵn thầy dạy, mà mình có muốn đến tận nơi tổ văn-minh để hấp thụ lấy cái tinh túy văn-minh cũng được nhiều điều dễ dàng hơn người Trung-hoa lắm. Nhưng bấy nay cái học thuật Âu-tây ở nước mình chưa truyền bá được rộng ra được là bởi đâu ? Xét ra là vì người mình ai học thành tài chỉ được lợi riêng cho người ấy, chứ ít người dịch sách làm sách để truyền bá cái sở-học cho người đồng bang. Thật thế, người mình nhờ ơn Đại-pháp khai-hóa cho hơn nửa thế-kỷ nay, người đỗ tú tài, cử nhân, tiến sĩ tây cũng đã từng có, thà mà sách quốc-văn của người mình chưa thấy được bao. Chẳng nói chi những sách phổ thông, đến cả sách giáo khoa thường, trừ ra mấy quyển tập đọc, mấy quyển khoa học cốn con, thử hỏi còn có quyển chi là mới là lạ ? Ôi ! sách vở đối với người đi học cũng như khí-dụng đối với người làm thuyền thợ, làm thợ mà không có khí dụng thì dẫu trăm khôn nghìn khéo cũng khó làm nên công cán gì. Đi học mà không sách vở thì lấy chi mà học hành luyện tập. Vì vậy ai muốn hấp thụ cái học-thuật mới, tất phải qua cái cầu học chữ Pháp, mà chữ Pháp là một chữ rất hay, nhưng cũng lại là một thứ chữ rất khó, trong mười người đi học, hỏ dễ đã mấy người được đến nơi đến chốn, thành thử cái học-thuật Âu-tây ở nước ta chẳng qua chỉ khu khư trong một bọn thượng lưu trí thức mà thôi, còn nhất ban quốc dân vẫn mang nhiên không biết chi chi cả.

Tại làm sao người mình lười dịch sách làm sách mới như thế ? Nào có phải là không có người học rộng tài cao bấy nay tổng học mấy công toi đâu. Nào có phải người mình ích kỷ, ai học được điều gì chỉ muốn giữ riêng lấy một mình biết đâu ? Xét ra chỉ bởi phần nhiều nhà học thành tài chỉ thông thạo chữ Pháp thôi, chứ ít người quen dùng tiếng nước mình, cho nên dẫu các nhà ấy rất nhiệt-thành với cái hạnh-phúc của quốc-dân đến đâu, nhưng không sao truyền đạt được cái ý-tưởng hay, cái học thức mới của mình cho quốc-dân. Ta đã từng thấy có người tổn biết bao nhiêu công của đi du học về, kết cục chỉ soạn được một quyển sách bằng chữ Pháp ! Hình như người mình lại lo rằng thứ tịch người Pháp không đủ dùng, nên cứng muốn ghé vai gánh giúp một phần trách-nhiệm vậy. Một người nước ta học tiếng Pháp mà cầm bút viết nổi được quyển sách bằng chữ Pháp, thật cũng đáng trọng là một người đại tài, không phải ai cũng học được đến bậc ấy, nhưng tiếc thay sách ấy đối với người Pháp vị tất đã có ích chi, mà đối với người mình, trừ một số rất ít họa chăng xem được mà thôi, chứ nhất bạn quốc dân thật không được hưởng chi cái lợi về quyển sách ấy. Người Trung-hoa tổng học Âu-tây không giống người mình về phương-diện đó : Người ta tổng học Âu học cho xa đến đâu, người ta cũng nói được sõi tiếng bản quốc, viết được văn bản quốc, nên chi khi học đã thành tài, tất là người ta đem cái sở-học truyền cho người đồng bang được. Thì ra trong khi người ta tổng học Âu-tây, những lúc du-hạ, họ cũng có ý lưu tâm về việc luyện tập văn tự của tổ quốc họ, cho nên khi Âu-học đã thành tài thì chữ tổ-quốc họ cũng tiệm được đủ mà diễn đạt được cái sở-học của họ cho người đồng bang. Về việc ấy, người Trung-hoa khôn ngoan hơn người mình lắm thật ! Ấy cái học-thuật Âu-tây ở nước Trung-hoa sở-dĩ truyền bá được mau chóng, mà ở nước mình vẫn không được rộng ra, cái duyên-do là chỉ bởi điều ấy vậy.

LUẬN

Âu-châu điện-tín

Paris ngày 4 Novembre 1922

Thị-giá quốc-trái : 3°/. 58 25. — 7½°/. 55 — 63 70. — 63,25. — 87, 65.

Cái văn đề làm việc tám giờ một ngày

Thủ-đoàn nghị-viện đầu phiếu tỏ lòng tin cậy chánh-phủ về việc thi hành đạo chỉ-dụ Rio về thợ thuyền đang trong thương-thuyền.

Việc Đông-âu

Trong đảo Samos, nhân dân khởi loạn yêu cầu lấy quyền tự trị mà có hội Vạn-quốc bảo chứng cho.

Thế-giới tân-văn

Trứng nào nở ra gà mái, trứng nào nở ra gà sống

Gà đẻ một lứa trứng, thế nào mà biết trứng nào nở ra sống, trứng nào nở ra mái ? Một ông M. Lienhardt đã kê-cứu được việc ấy rồi.

Ai cũng biết rằng cùng một giống gà, thì bao giờ gà sống cũng nặng cân hơn gà mái. Gà con mới nở ra thì gà sống gà mái nặng nhẹ hơn nhau tại nhiều lắm. Ông Lienhardt lấy cái lẽ ấy mà thí nghiệm về trứng thì cũng thấy trứng nặng thường nở ra gà sống, và trứng nhẹ thường nở ra gà mái. Song ta phải biết rằng thí-nghiệm bằng trứng của một loài gà thì mới có thể đúng được, nếu lấy trứng của nhiều giống gà khác nhau mà thí-nghiệm, tất là phải sai, vì đem trứng khác loài mà so sánh với nhau thì cũng sao cho đúng được.

Tin Trung-hoa

Ngày 28 Octobre 1922

Tin Tát-trấn-Bang

Tát-trấn-Bang điện luôn về Bắc-kinh báo cáo Nam-quân đã vào trong thành. Lý-hậu Cơ trốn chạy, nhờ có Hải-quân duy-trì trật-tự, thương-dân vẫn được an-tĩnh.

Tin Hứa-sùng-Trí

Quân Hứa-sùng-Trí đã tiến vào trong thành, nhân dân rất vui mừng tiếp đón

Tin Lý-hậu Cơ

Quân tàn-binh của Lý hậu Cơ quay lại đánh tây-môn thành Phúc-kiến, chiếm chế-tạo-xưởng cùng với Hứa-sùng-Trí giao-chiến trong 4 giờ đồng hồ rồi lại bỏ lui.

Lý-hậu Cơ bỏ chạy, các quân võ-trang đều nhao nhao trốn chạy, bỏ lại đại bác và cơ quan sang cả thảy hơn 300 chiếc, bộ-sang hơn hai vạn chiếc. Còn quân dụng-phẩm rất nhiều, đều bị quân Hoàng-đại-Vĩ và quân Lý phúc-Lâm thu được.

Tin Lý đình-Tán

Lý-đình-Tán hai lần yết kiến Lê-nguyên-Hồng xin dùng Tát-trấn-Bang đốc biện quân-vụ lĩnh Phúc-kiến Lê-nguyên Hồng định cho Vương-hoài-Khánh làm đốc quân, mà Tát-trấn-Bang đốc-lý quân-vụ, nhưng vì không hợp các nghị, nên lại đình chỉ.

Ngày 30 Octobre 1922

Việc bầu cử tổng-thống

Tào Côn một nghị trước hết hãy giải quyết cái vấn-đề tổ-chức Nội-các rồi sau mới bàn cử tổng-thống.

Tin Ngô-bội-Phu

Ngô-bội Phu gọi thêm quân Lê-nguyên-Hồng không dám bỏi đến.

Tin Lê-nguyên-Hồng

Lãng-Nghị đã án bỏi Lê-nguyên-Hồng đã chịu ra nhận chức lần nữa thì có thể giữ cho dân-quốc tránh khỏi cái sự tình hãy-pháp hay không ?

Tin Tào-Côn

Tào-Côn đối với việc Vương Nội-các đã thuận duy-trì, nhưng nếu Vương muốn từ chức thì cũng bằng lòng, chỉ có Tào-Nhuệ thì quyết chí tranh lại chức tại-chính tổng-trưởng, còn các điều khác đều có thể thương lượng được. Tin ấy tự Cao-án-Hồng và Tôn-đan-Lâm huyện-truyền đã giữ vững cái địa vị của mình.

Tin Dương-vĩnh-Thái

Dương-vĩnh-Thái muốn tranh chức Tham-nghị-viện nghị-trưởng, các báo đều hết sức công-kích. Nhưng đến ngày tuyển-cử có 18 Dương được thắng lợi.

Ngày 31 Octobre 1922

Việc nghị-viện

Chúng nghị-viện khai hội, tuyển cử toán-viện ủy-viên-trưởng.

Việc nội-các

Ngô-bội-Phu điện về Bắc-kinh tin lưu Vương nội các. Nếu Vương không thuận thì hãy tạm cho Cố-duy-Quân thay quyền.

Mỹ giáo sĩ

Hai người giáo sĩ nước Mỹ bị bắt ở Hà-nam. Mỹ sứ đã kháng nghị cùng ngoại-giao bộ tại Bắc-Kinh, bắt Ngô-bội-Phu và Phùng-ngọc-Tường phải nghĩ cách cứu.

Ngô giúp Trần

Có tin Ngô bội-Phu giúp Trần-quý-anh-Minh 20 vạn bạc và 300 bao thuốc-bạn, để đi đánh Phúc-kiến.

Việc bầu-cử tổng-thống

Tào-Côn định chỉ trong một tháng phải giải quyết xong cái vấn-đề tuyển-cử tổng-thống.

Tham-viện nghị-trưởng

Việc tham-viện nghị trưởng cạnh-tranh rất kịch liệt vì kim-tiền vận-động mà bình thế mau biến-đổi. Hiện nay Vương-Thường Thang-Ý đến võ-vọng chỉ nó Dương-vĩnh Thái là chiếm phần ưu-thắng. Vương được phương-diện Lạc-dương giúp cho, vậy nên vẫn còn theo đuổi.

Thể-thức giao-thông vô-tuyến-điện ở Pháp

Việc giao-thông bằng vô-tuyến-điện ngày nay tưởng cũng đã là mênnguyện dùng luồng sóng điện vô-hình kia ở trên không mà có thể thay được kể muôn vàn tấn giây thép giăng xứ nọ qua xứ kia, biển nọ sang biển kia vậy. Từ đây giở xuống là chỉ nói riêng về phần cách thức giao-thông ra làm sao mà các nước văn-minh tổ chức.

I — Giao-thông trong các sở tàu bay và máy bay.

a) Các sở bộ giao-thông với các tàu,

b) Các tàu giao-thông với nhau.

II — Các sở bộ giao-thông với nhau.

III. — Các sở chuyên việc khác ;

a) Về việc dùng vô-tuyến-điện mà tìm phương hướng các tàu ở bể (radiogoniométrie).

b) Về việc chuyển thời-khắc và báo việc thiên-văn (service horaire et météorologique).

c) Về việc quan và quốc-sự.

IV. — Các sở về bưu điện cho các tư-gia.

a) Các sở thí-nghiệm

b) Chuyển điện cho các tư-gia mà lấy tiền.

V. — Các sở chỉ chuyên về việc kiểm-soát các luồng sóng điện mọi nơi và thu điện.

Về các việc chuyển và thu các điện tín cho các tư-gia lấy tiền thì thuộc riêng về độc quyền của sở Bưu-điện mà thôi, nên đã có nhiều luật lệ riêng về khoản đó.

* * *

I. — Việc giao thông các tàu

Hội đồng Vạn-quốc tại Luân-đôn năm 1912 định thể-lệ về các việc giao thông vô-tuyến-điện thì điều luật ngày 17 Janvier 1914 đã chuẩn y và thi-hành tại Pháp. — Khoản thứ hai về thể lệ đó thì đại lược như sau này :

« Đã gọi là sở bộ (station côtière) « thì là tất cả các nhà máy vô-tuyến-« điện tại đất duyên-hải hay là ở các « tàu đậu tại bờ mà giao-thông với « các tàu chạy ngoài bể.

« Các sở đặt trên các hải-thuyền, « không kể tàu đậu tại hải-cảng, thì « đều gọi là sở tàu (station de bord) ».

Các điện tín của các tàu và các sở bộ giao thông với nhau thì gọi là « Vô-tuyến-điện-tín » (giây thép gió : radiotélégramme) như sau này :

1° Các sở bộ giao thông với các tàu. — Các sở bộ và các tàu giao-thông với nhau đánh đi đánh lại các điện-tín ở đại-lục tức là ở bờ ra các tàu ngoài biển và ở các tàu ngoài biển đánh vào.

Thế nên hội-đồng Luân đôn đã đặt-định muốn cho các tàu ngoài bể đều phải có máy vô-tuyến-điện, nhưng có để các chánh-phủ tự liệu.

Các chánh phủ cũng để một lòng về cái vấn-đề đó và xin với hội-đồng cứ cho được bảo-thể cái tính-mệnh người ta ngoài biển.

Các sở ở tàu chia làm ba hạng, tùy theo sức tàu và về sự quan-trọng buôn bán :

1° Các sở tàu làm việc cả ngày đêm.
2° » có giờ nhất định.
3° » bất thường.

Thế nên việc lập các máy vô-tuyến-điện ở các bãi-thuyền thì được cân-thận mọi bề mà bảo-thủ cho cái tính-mệnh con người ; tàu nọ có thể cứu giúp tàu kia rất mau vậy. Nhưng mà những tàu dùng vô-tuyến-điện mà cần cứu với các tàu khác thì cốt yếu sao cho khi chuyển điện đó cho hợp lệ cho các tàu khác để nghe thấy ngay.

Các tàu đặt máy vô-tuyến hạng nhất thì ngày đêm lúc nào cũng có người nghe gác và hạng nhì nghe có giờ mà thôi và thường thường trong những giờ làm việc thì phải nghe máy mười phút trong giờ chẵn mười, nghĩa là cứ mỗi giờ nghe mười phút đầu. Còn như những tàu hạng ba thì không bó buộc lắm, vì tàu nhỏ và máy vô-tuyến cũng ít cần và không đi xa mấy.

Các người làm vô tuyến ở các thương-thuyền thì tùy theo tài cán và công việc ở tàu, chia làm hai hạng, hạng chất và hạng nhì. Những tàu vào hạng nhất ít ra phải có hai viên hạng nhất, hay một viên hạng nhất và mấy viên hạng nhì để chờ ngày đêm lúc nào cũng có người ở máy. — Các viên làm vô-tuyến đó thì phải có thi kỳ làm không phải làm như thi thư kỳ vô-tuyến ở tàu, việc thi đó do tòa Kiểm soát bưu-điện tổ-chức và cấp bằng.

Các kỳ thi đó thì một năm có bốn khóa tại Paris Marseille, Bordeaux và Saint-Nazaire và một khóa ở Boulogne-sur-Mer. Những người xin ứng-thí phải là người Pháp và từ 16 tuổi trở lên. Các bài thi thì theo như chương-trình điều-lệ chung của vô-tuyến-điện tại Luân-đôn và đại ý các bài như sau này :

1° Về việc thử máy chuyển điện và nghề điện ;
2° Về việc sắp đặt các máy ;
3° Một bài luận bàn về việc hành-động của các máy vô-tuyến-điện ;
4° Về việc lý giao-thông vô tuyến-điện và các điều-lệ riêng về vô-tuyến của hội-nghị vạn-quốc tại Lisbonne.

Trừ những bài trên lấy thi các người nào có thể chuyển đi và nhận được các điện-tín ít ra một phút là 20 chữ thì được bằng cấp hạng nhất ; mà kém cái số đó một tí thì sụt xuống hạng nhì. Những bằng cấp hạng nhất thì chỉ cấp cho những người lớn tuổi từ 18 trở lên mới được.

Các tàu có máy hạng nhất hay hạng nhì thì do công-ty của các tàu đó mua và đặt lấy.

Hội-nghị tại Luân-đôn năm 1914 đã định và chia ra làm ba hạng như vậy, nhưng chưa nói rõ rằng chia ra làm sao, nên các nước chưa biết ra làm sao mà phân biệt cho rõ, thì cái vấn-đề đó còn đang kế cứu.

Những khi mở máy cấp hạng nhất thì các sở bộ và các sở tàu, chuyển đi hay là lựa ngắn điện tới hàng luồng sóng điện nhất luật là 600 thước hay là 300 thước. Nhưng mà các tàu nào giao-thông với một sở bộ mà cái tàu đó với sở bộ cũng là một xứ mà ở xa quá

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

thì có thể đăng được hàng điện 1800 thước cho tiện, như thế thì cũng là tiện lợi lắm, vì nó hàng 600 thước cả thì các số gửi đến hay làm lắm. Thế nên nhiều lúc ở bể có nhiều tàu mà tàu nọ gặp thông với tàu kia cũng một luồng điện giống nhau thì việc thâu điện cũng khó lắm. Nay mai có lẽ vạn quốc sẽ bỏ-sức cái vấn đề đó.

Theo như tuần-chang tại Luân-đôn thì mỗi sở đều có tên riêng (indicatif d'appel) những tên đó không bao giờ được giống nhau và phải có ba hay là bốn chữ. Thế nên cứ nhất luật định xét nào tên riêng chữ đầu bằng một chữ, nghĩa là lấy mỗi chữ trong 24 chữ cái, còn chữ sau thì lấy lộn. Như về Pháp và các thuộc-địa thì chữ F, U nay là H thì dụ như :

FL de FMO (Tourance de Orléanoque)
FMO de FL (Orléanoque de Tourance)
và nước sở thuộc về Anh thì chữ V, G, vân vân.

GSM de VFW (Winamac de Singapore)
VPW de GSM (Singapore de Winamac)

Các điện tín chuyển đi bằng vô-tuyến-điện thì cũng đi thứ như các giấy tiếp của ta ngày nay, không có chỉ khác và tiêu tùy theo các nước mỗi nước một khác và thay đổi luôn.

2 Các tàu giáo-thông với nhau. — Các tàu gặp-nhau với nhau thì trước kia cũng có và cũng chưa được phải có, nhưng từ khi một người Luân-đôn năm 1912 thì mới bỏ-khuyết.

Các tàu đánh giấy nhép (1) cho nhau thì phải cùng đến cước tàu nọ tới tàu kia, (axe de bord) nếu cước tự tàu đến tàu nọ (axe co-ncle) và nếu lại phải chuyển bằng điện báo thì phải tiền nhảy nữa (axe téléographique.)

Các công-ty tàu ở gần nhau thì lại có nước ra một thứ giấy in sẵn về chuyển gọi là « Lo tres Océan ». Như một cái tàu ở cảng đi, một cái về, nay có người ở tàu đi muốn gửi thư về thì có thể đánh vô-tuyến sang cho tàu về rồi tàu đó khi tới bờ bỏ vào bao thư rồi gửi tem bỏ thùng gửi như thư thường vậy. việc liên-cước thì gộp theo mỗi bằng định một, khác và phòng liên-lạc tem gửi nữa.

Hiện nay ở Pasy có 700 tàu có máy vô-tuyến và lỗ sở giao-thông với các sở tàu, thông sở đó như ta : 1° Sở của Bou-logne-sur-Mer, Le Havre, Ouessan, Bordeaux (Le Bouscat), Saint Maxe de la Mer Marseille-Jolie, Bonifacio, (Corse) Alger. 2° Cherbourg, Lorient và Oran thuộc về thủy-quân song cũng có tàu thư ; 3° Dunkerque, Cap Gris Nez và Menglan nữa. Bốn cảng chuyên riêng điện tín của Dunkerque và một sở giao-thông với các tàu buôn.

3° Sở Dieppe thì của sở Hỏa-xa giao-thông với các tàu thư đi từ Dieppe sang Anh-quốc.

Hàm trong năm 1921, những điện-tín của tàu với các sở bờ trao đổi cho nhau tới 90.100 cái, chia ra như sau này :

1 Những điện-tín đánh cho tàu : 13.050 ;

2 Những điện-tín tàu đánh vào : 83.100

(*Còn nữa*) Chí nam-Châm

(1) Mới vậy cho quen chứ không có giấy.

VĂN UYÊN

Than thân

Muốn vàn cảnh vật góp nghe trông,
Hỏa bướm mơ màng chuyện có không.
Thói tục hèo mơi hoa trước rậu.
Vận thời trôn khuyết nguyệt ngoài song.

Thẹn chưa tài lạ khoe trời đất !
Mà cứ thơ suông vàng nhỉ sông.
Cái kiếp phù du thân nghịch lữ,
Nhọ như non Thái nặng lông hồng.

Mừng mưa

Mây tuôn đỉnh núi sắc đeo mờ.
Lã trẻ hò mưa ngửa mặt chờ.
Một trận chan hòa nhuần cảnh héo.
Bốn bề rinh rích gọi hồn thơ
Cho hay nước trắng trên trời xuống.
Mà cỏi hòa vàng mặt đất trơ.
Chén rượu nhà nông mừng hớn hở.
Trông vồng ngóng mỏng thỏa lòng
(*chưa ?*

Chơi chùa Gói tức sự

Trời Nam mây nẻo nước non ta.
Tựa đỉnh Gói riêng một cửa Già.
Phương trượng thành-thơi hình bạc [lánh
Trai phòng thấp thoáng bóng hồi qua
Tải mừng thấy kẻ trong trần lợi
Xuôi ngược bao người chuyến hóa ra
Nào nhiệt tháng ba ngày thắng hội.
Mười phương cùng trẻ lại đông hoa.

Vào yết Phủ-Giầy

Về bể lần theo cảnh phương lia.
Phủ-Dầy hương khói tốc thanh chùa
Bài vàng chữa xuống tiền mở dấu
Chén ngọc khôn hàn tục tỏ bia
Không nhẽ trời Nam nhờ mẹ cả. ■
Này cõn đất Bắc lũ con kia.
Mơ màng giấc chết trở trong mộng
Bóng ác non Sông chói lọi tia.

Cảnh-viêm, Đinh-gia-Hân.

LỜI ĐÀN BÀ

Cái hại cờ bạc

Cờ bạc là một cái nạn lớn trong xã-hội, ai ai cũng biết như vậy, nhưng mà phần nhiều người hay ham mê cờ bạc, là cớ làm sao ? Chỉ vì cái nguyê -nhân người ta ở đời, thường hay xảy có cái lòng tham không chán, mỗi khi mong mỏi những cái hoành-tài, và cái phi nghĩa chi tài mà thành ra có một món bỏ được mười, không mất công trình kinh-doanh, mà nhà tranh bỗng thành ra nhà ngói, người nào vô sòng cờ bạc, đến khi được gấp đôi những tưởng là ắn của tiền người ta về làm của mình có cho mình hết thảy, có thể mơ tiền lợi mai đó đen, ngày qua tháng lại, mất vàng mấy vố mà chẳng quản, nay lỗn mai lỗn, vay thuê lãi nặng mấy phân cũng chẳng kể ; tưởng khá gỡ lỗ lãng, bọn bạc gỡ có một ngày bóc lòng xong nợ, ác tội, cái quan-niệm chi qui quẩn lý thường ; người càng sang giàu, đánh cờ bạc lại càng to, người có khí-phách hào-hoàng, đánh bạc lại càng lớn ; khi vào đánh cờ bạc đã tinh thông các nghề như cờ, như bài, môn nào đến tận tuyệt điểm cao nhất, thời người ấy, tiếc chẳng suy tôn là « *đỗ khác cái công* ». Toàn ôi ! nghề tinh mà hèn nhơ, hiểm thay ; vậy thời cái nại đánh bạc là gốc tại tham tâm, cho nên kinh phật giới tỉnh tham lắm, nếu đã tham tâm thời hay tạo nhiều nghiệp chướng tội ác ; vì lại trong một đám cờ bạc, may trăng cũng vị tất gian có gia thời, mà rất trật, thời gia-tư tan nát, tiếng tăm mất hết; đàn-ông còn thế, đàn-bà ngày hơn ; vậy mà cái bại cờ bạc coi ra đàn-bà nước mình, lại có lẽ chiếm hơn đàn-ông mới qua ngán chưa ; người đã biết đánh, lại muốn tập cho cao, người không biết đánh, cố học mãi cho biết. đầu chơi sau thiệt đánh nhỏ lần lần đánh to ; khi đã ăn thua lỗ cuộc vào vòng, tảo xạ ẩu, nào áo, nào khăn, đều đưa ra mà không tiếc ; hăng ngày xem dòng tiền như cái nong, lác ngồi đánh, nếm chục bọc vì bằng bòn đất cày, trai gái chen vai, già trẻ lớn xọc, không còn kể trật-tự lễ-nghĩa là gì ; thực cái ma-lực cờ bạc nó mạnh quá, cho đến nỗi tình bè bạn, nghĩa ruột thịt, đến đồng bàn đồ-bác, là ai cũng chẳng nhường chi sì ; đám bạc nào lại không sinh giận hờn nhau, khẩn bó nhau, cha con lỗi đạo, chồng vợ quên nghĩa, cũng do cờ bạc. Phương-chi người đàn-bà con gái là bổn phận trong nơm việc gia-đình, nếu có lần lẩn buôn bán, hay làm nghề nghiệp gì, mà có ích lợi tự-trợ được nhà mình thân mình, nhiên-hậu mới ra ngoài, chớ không nhưng mà vụ sự chơi đưa lên lỗng đi lại các chỗ đông đảo người, phép khuê môn đã cấm thay. huống bỏ chồng nằm đượm bầy mà đánh bạc, thời đức-hạnh còn đâu mà cầm vững gia đạo được ; lại phải nên hiểu rằng phàm cái hoạt-động rất loài người trong một ngày, nếu không làm việc phải, tất làm việc quấy, không làm điều lành, thời làm điều dữ, chớ không khi nào người yên như phục vụng gia đạo được ; tại phải thì giờ công việc hoặc nghề nghiệp mà làm, mới tránh xa mấy tính xấu nết vạy lỗ đi ; bạn ta khá răn nhau cho lắm.

Đạm-Phương, nữ sĩ Huế.

VIỆC HANOI

Tàu mang thư sang Pháp. — Tàu *Songhoi* mang thư sang Pháp (đường Aden) đến ngày 10 Novembre hồ. 6 giờ sáng ở Ha phong sẽ chạy vào Tourane, Qui-nhơn, Ba-ngòi và Saigon.

Thư-tín ở Hanoi sẽ mang xuống Haphong chuyến xe lửa 20 giờ 7 phút tối hôm 9 Novembre.

Tia báo. Có một con bão cách mũ Padaran chừng 150 bải-lí chạy về phía Lây.

Phủ toàn-quyền. — Đến ngày 17 này thì quan quyền Toàn quyền Baudoin đáp tàu *Porthos* về Saigon để đón quan Toàn-quyền Long. Có lẽ quan quyền Toàn-quyền đợi tàu *Armand Behic* thì về qui-quốc nghỉ

Hội-đồng chính-phủ. — Hội-đồng chính-phủ thường-trực đến ngày thứ tư 15 Novembre sẽ họp tại phủ Toàn-quyền Hanoi, có quan quyền Toàn-quyền Boudoin chủ tọa.

Súng đại bác mừng ngày hội 11 Novembre. Chiều hôm 10 Novembre nổ 18 giờ, sáng 11 Novembre hồi 6 giờ và buổi chiều hồi 18 giờ tại đường đê bờ sông sẽ bắn ba bồi đại-bác mừng ngày hội kỷ-niệm Chiến-thắng.

Cuộc Hội-chợ Vân-nam. — Quan Lãnh-sự Pháp tại Vân-nam bẩm cáo rằng :

1° Cuộc Hội-chợ Vân-nam-phủ sẽ mở ngày 1er Décembre 1922.

2° Các tiểu thuế thương-chính thu lúc hàng đem vào Vân-nam-phủ, đến lúc đem ra thì lại được hoàn lại, hạn trong một tháng sau khi tan cuộc đấu-xảo.

3° Các giấy xe-lửa trả nửa tiền cước hàng gửi đến hay là đem về thì do quan Lãnh-sự cấp cho.

4° Các nhà có hàng đem đến bày mà chưa dọn vào các hiên của mình thì có thể đem gửi tại nhà hội « Alliance Française » của Pháp ở Vân-nam-phủ cũng được.

Công cuộc Âu-trí-viện. — Đến ngày mồng 9 tháng này hồi 5 giờ Hội-đồng Âu-trí-viện sẽ họp tại nhà hội Khai-trí để bàn các việc sau này :

1° Xem xét tình hình công việc Âu-trí-viện ;

2° Các việc linh tinh.

Thi lục-sự. — Đầu bài kỳ thứ hai thi chiều hôm qua như sau này :

Procédure fiscale en matière indigène.

Quels sont les devoirs du juge du 1er degré lorsqu'un crime ou un délit est porté à sa connaissance ?

Quel est ensuite le juge compétent pour instruire ce crime ou ce délit ?

Quels sont les moyens mis par la loi à sa disposition pour faire cette instruction ? Les développer.

Comment une instruction est-elle close ? Examiner les diverses ordonnances consécutives. Devant quelle juridiction y a-t-il renvoi pour jugement ?

Comment a lieu l'instruction à l'audience, et quel peut-être le jugement rendu ?

Y a-t-il des exceptions à l'égard de l'instruction et du jugement des affaires pénales et quelles sont alors les juridictions compétentes ?

Sáng hôm nay thi kỳ thứ ba, đầu bài như sau này :

Quels sont les droits de greffe à percevoir devant les tribunaux du 2e degré en matière civile, commerciale et pénale ?

Quel en est le mode de recouvrement ?

Quelle est la remise allouée aux greffiers ?

Bán đất

6250 mètres carrés, bán lóm một khu hay là nhiều khu, tại phố Dauvillier bỏ có ngõ thông ra phố Sinh-từ, có thể đăng để làm nhà từng giang-sơn. Hỏi tại số 6, phố Ngõ-Gạch.

Việc đâm tàu « Champagne ». — Theo như tin của báo *France-Indochine* thì tác trực tàu *Champagne* ở Quảng-yên lên, lại tìm thấy tàm cái tử-thi nữa ở trong tỉnh ấy. Như vậy thì số người chết nhiều hơn cái số đã đoán trước.

Chơi súng bị thương. — Con trai ông E tori đốc-học các trường Pháp-Việt đạo trang vừng Hanoi, chiều thứ sáu trước lấy súng bắn chim vô ý bị đạn tọa phải bụng. Cậu bé năm nay mới 10 tuổi mà người ta nói rằng thương bắn giỏi lắm. Đem vào nhà thương mổ thì lấy được hơn 50 viên chì ra. Vết thương tuy nặng nhưng may ra cũng chữa được.

Các hàng hóa bày tại trường đấu xảo Marseille. — Đông-pháp Kinh-tế cục ở Paris có dặn các nhà có đồ đấu xảo tại Marseille bề lan cuộc thi giao các hàng hóa cho sở ấy để bày tại các trường hội chợ bày là đấu xảo sau này.

Các nhà có đồ đấu xảo mà không có đại biểu tại Pháp thì nên trình cho phủ Toàn-quyền biết có thuận giao hàng hóa của mình cho Kinh-tế cục ở Paris không, để đem bầy tại các trường đấu xảo hay hội chợ sẽ lập sau này.

Quốc-văn khảo biện. — M. Ng. Ứng mới xuất bản cuốn thứ hai về bộ Quốc-văn khảo-biện. Cuốn này dạy về văn-văn và tản văn. Ông có gởi tặng bản-quán một quyển, vậy xin có lời cảm ơn ông.

Việc bán đất ở Hà đông. — Trong hai mươi bảy lô đất ở Hà-đông mà bản-quán nói trong một kỳ báo trước thì hôm chủ nhật mới rồi đã bán đấu giá được 15 lô, còn 12 đến hôm 26 Novembre sẽ bán nốt. Ai muốn mua nên đến phủ Thống-sứ và tòa sứ Hà đông mà xem điều lệ.

Cuộc thi xe hoa. — Hội-đồng tổ chức các cuộc hội ngày 11 Novembre trường nên báo cáo những nhà dự cuộc thi xe hoa biết rằng lúc xảy xe thì thì nên tính cả bề cao các dây đèn điện và xe điện ở những đường phố từ nhà mình đi đến chỗ họp và ở các đường phố mà xe phải diễn qua để cho xe khỏi vướng phải những dây ấy.

Cuộc lạc quyên Âu-trí viện. — Bà Vũ-tường 21 phố nàng Đào Hanoi 10 p ; Nam nữ học trường Quảng-yên 20p.40 ; MM. Triệu-văn-Dung, Triệu-văn-Tia, Cao-văn-Mai và Ng-huy Tuấn, ở làng Triều-khúc (Hadông) 3 tá khẩu mặt bông.

Ngạch quan tại. — M. Phạm-quốc-Cai, tri huyện Vũ-tiên (Thái-bình) được ngồi 30 ngày lĩnh nửa lương và ngồi tại Hưng-yên.

M. Vũ-bội-Hoàng, tri huyện Tiên-hải (Thái-bình) đổi đi Vũ-tiên thay M. Phạm-quốc-Cai.

M. Vũ-tiến-Tuất, tri huyện Ý-yên (Nam-định) đổi đi Tiên-hải (Thái-bình) thay M. Vũ-bội-Hoàng.

M. Bùi-Bông, hàn lâm-viện điển bộ, hiện tuyển tri huyện ở Hải-dương bổ đi tri huyện Ý-yên thay M. Vũ-tiến-Tuất.

M. Vũ-kỳ-Sâm hậu tuyển tri huyện, trợ tá tại huyện Chương-mỹ (Hà-đông) được phép ngoại 30 ngày

M. Hoàng Xuân, hàn lâm viện thị giảng (s.2) tri huyện nặng nhất hưu trí, được đặc cách thăng hàn lâm tu-độc.

Tòa thượng thẩm. — Sáng hôm nay tòa Thượng thẩm xử những việc sau này :

Vượt ngạch hành hung. — Tên Lê-v-Vượng phải tòa án tỉnh Ninh-bình phạt 2 năm tù về tội đo-đóng và ẩn cấp. Tên ấy chống án, nhưng trước khi giải lên Hanoi, thì vượt ngục trốn mất. Sau sở Mật-thám đó là biết tên ấy vẫn là quân ở Hanoi, hiện cho hai người mật-thám tên là Xứng và Thọ đi đi nã bắt. Một hôm vào hồi 2 giờ sáng thì người mật-thám thông thấy tên Vượng cùng với tên Tam là một đứa du-côn đương lăng văng ở trong ngõ Sầm-công chạy lại nằm lấy. Tên Tam đánh thẳng cầm dao đâm người mật-thám tên là Thọ mà tên Vượng cũng dắt dao ra đâm người mật-thám kia bị thương. Song hai người vẫn cố xúc nắm lấy tên Vượng. Còn tên Tam thì chạy thoát biệt, hiện bây giờ cũng chưa bắt được. Tòa án Trùng-trị Hanoi phạt tên Lê-v-Vượng 2 năm tù về tội đánh mật thám. Tòa Thượng-thẩm bác cái án của tòa Nam án tỉnh Ninh-bình, vì tên ấy trá ở Hanoi thì tòa ấy không có quyền xét xử. Tòa phạt tên ấy 2 năm tù và khi hết hạn tù thì bắt tên ấy phải đi biệt xứ chung-thân vì nó đã can 7 lần án trước rồi.

Lại bỏ lọt được một đứa nữa. — Một bôm có một người đàn bà đến mua hàng trong một cửa hàng tạp hóa ở phố Hàng Đường, đương lấy tiền trả người bán hàng thì tên Ng-v-Lư đứng định ở ngoài vào cướp lấy chạy. Sau người mất của hô hoán lên thì có người ở trong nhà chạy đuổi nắm được. Tòa án Trùng trị Hanoi phạt tên ấy 1 năm tù và bắt bạn tù thì bắt đi biệt xứ chung thân vì tên ấy đã can 6 lần án trước. Tòa Thượng-thẩm y án.

Việc đánh nhau ở hàng Bông. — Về việc đánh bạc ở ngõ huyện Thọ-xương và đánh nhau bằng hòa đánh và đao ở trong bị cáo phố ở phố hàng Bông mà bản-quán đã đăng hai lần trên báo. Nay tòa Thượng-thẩm xét lại y phạt tiền Ng-văn-Bôn tức Bôn Lắp và tên Trần-v Qui tức Ba Qui mỗi tên 3 tháng tù ẩn treo, vì xét hạnh kiểm hai tên ấy xưa nay không có tai tiếng gì mà làm nghề tái-xế đều có giấy chủ cho là tốt cả.

Còn nhiều việc nữa chiều hôm nay đang xét

Việc đánh nhau ở hàng Quat, — Số tiền 25 quan mà tòa Thượng-thẩm phạt M. Ng-v-Ân về việc đánh Mme Vũ-huy-quang thì xóa đi rồi, vì án phạt tiền ấy không hợp luật. Theo như luật thì kẻ người nguyên đơn chẳng ai chỉ có quyền xin tiền bồi-thường chứ không được xin tăng phạt.

Một bọn phá-thám — Trưa hôm qua tác 1 giờ sở Mật-thám bắt được một đám bạc toàn là người Tàu cả, đang đánh phán-thảo ở nhà số 105 phố hàng Bườm. Các con bạc cả thảy *mười một cha đều phải giải vào sở* Mật thám cả.

Bài dịch. — M. Phạm-văn-Ngạo, chánh cửu phán vấn-giai, chánh tổng Phù-thọ, phủ Lâm thao tỉnh Phútho, vì phạm lỗi cẩu thả nên chưa ra mắt. Nghe đâu nay mai sẽ phải xử tại tòa án Đại-hình.

Trường mới mở. — Nay mở ra một trường Pháp-Việt ở Nam-tầu, châu Bạch-thông, (Bắc-kạn).

Người dưỡng bệnh. — M. Trần-công Thuyết thư-ký ngạch nhì ở Vinh-yên được ngoại ân thăng dưỡng bệnh, tháng đầu cả lương và hai tháng sau nửa lương.

Tiền trợ cấp. — M. Ng-học-Lễ quản làng Đa-tâm phủ Tứ-sơn (Bắc-ninh) được lĩnh 150 đồng trợ cấp.

(*Xem trang thứ ba, cột thứ hai*).

5-926 TRUYỆN

MƯỜI NĂM VỀ SAU

(*Dix ans plus tar*)

tức là truyện

(Ba-la-gia-luân Tử-tước)

Soạn-giả : Alexandre Dumas

...Bởi thế cho nên Côn-bê mới học được cái nghề tính toán và cái nghề qui hóa hơn nữa, là cái nghề đổi trắng thay đen.

Cái thói gia-giáo của Côn-bê lại là một cái hay cho hắn. Thế mới biết người ta ăn nhau về số, ở cũng khác nào các bà thị-mọt, có kẻ ch. xấu tốt, chỉ hơn nhau về cái bước may, số sang quan tất nửa ngày cũ gì nên.

Côn-bê nhờ có một người ái anh em thúc bá, quen biết với ông Mi-xên Ti-li-ê, trong năm 1648 ông làm Thamtri lục-bộ ; vì thế Côn-bê mới vào được cửa ông mà lại được ông trọng dụng. Một hôm ông rủ Côn-bê đem một phong thư đến cho Giáo chủ Mê-gia-linh.

Khi bấy giờ Đức ông giáo-chủ ngài còn đang mạnh giỏi, chưa phải tinh gấp ba gấp tư đến những năm kim-lập tỳ loạn Cát-đăng.

Giáo-chủ đang ở tại thành Sedan, đang bận bọng về cái âm-mưu xuất động ở trong triều, mà trong việc này An-na Thái-hậu lại hình như muốn làng ra.

Mảnh mối việc này là ở Tê-li-ê cả.

Tê-li-ê vừa tiếp được một bức thư của An-na Thái-hậu. bức thư đó rất trân bảo cho mình, mà lại rất có can liên đến Mê-gia-linh.

Nương, vì cương tê-li-ê vốn đã đong cả nhi vai, cũng đã được việc cho mình nhiều lắm, khi nguyện giúp bị, đón xóc hai đầu, hoặc tác thì khiêu khích, hoặc khi lại giảng hòa cho đôi bên, mà ở giữa vẫn chén cả hai mặt, bởi thế nên Tê-li-ê mới định gửi bức thư của An-na Thái-hậu cho Mê-gia-linh xem, để cho Mê-gia-linh phải nhàm on mình và cho mình đã giúp cho một cách tử tế thế.

Thư gửi đi thì đề ; thơ xem rồi mà lấy lại, đó mới là chỗ khó.

Tê-li-ê đưa mắt nhìn chung quanh mình, chợt thấy viên Tham-biện đa đen, mình gầy, ngồi ở bàn giấy, lông mày thì cau lại, mà đang vạch cái lỗi chữ ga bớt. Tê-li-ê tính thì hành cái việc này, mà đúng cái người này, thì giới hơn linh sen-đầm.

Tê-li-ê truyền cho Côn-bê phải đem bức thư đến Sedan cho Mê gia-linh xem, rồi lại phải đem thơ về nộp.

Côn-bê nghe lệnh truyền một cách rất chú ý, cận kẽ hỏi đi hỏi lại đôi ba lần, cần vặn về cái vấn đề đem thơ về phỏng có cần bằng cái sự đem thơ đi chăng ?

Tê-li-ê nói :

— Cần lắm.

Bấy giờ Côn-bê ra đi, đường nhơ một tên phụ trạm chạy giấy, đường xa dặm thẳng, quản gì đến thân. Trước tiên còn đưa bức thư của Tê-li-ê cho giáo-chủ xem, để giáo-chủ biết rằng có bức thư gửi hỏa tín gửi đến ; rồi sau mới đưa đến bức thư đó.

Mê gia-linh đọc bức thư của An-na Thái-hậu thì thọn đó một tia tài mỉm cười với Côn-bê một cách có duyên, rồi cho Côn-bê lui ra.

Bác phu-trạm ta gửi đâu gửi tại thưa :

— Bẩm Đức-ông. Chừng nào ngài cho thơ trả lời ?

— Đến mai.

Thầy Tham-biện cái vai rất lễ phép rồi trở gót lui ra.

Ngày hôm sau, mới bảy giờ sáng. Côn-bê đã đến rồi, ngồi chờ ở phòng khách không bỗ dám chớp mắt, chiều chợ mãi đến mười giờ mới đến lượt mình được vào.

Bấy giờ Mê-gia-linh trao một phong thư cho Côn-bê. Trên phong bì đề mấy chữ sau này : « Gửi thư độ-lê-xên Tê-li-ê công viên vân. »

Côn bê chú ý nhìn rất kỹ vào cái phong thơ ; giáo-chủ ra về ôn tồn tử tế với Côn-bê, và dặn Côn bê ra cửa.

Côn-bê hỏi :

— Còn bức thư của Thái-hậu, bẩm Đức-ông.

Mê-gia-linh rằng :

— Cả ở trong bao thơ ấy.

Côn-bê đáp :

— Ạ ! Được lắm. Rồi cắp nữ vào hai đầu gối, mà bóc bao thơ ra.

Mê gia-linh bỗng kêu lên một tiếng rồi hăng-hổ mà rằng :

— Chết, mi làm chi thế hở ?

— Con bóc cái bao thư ra, bẩm Đức-ông.

— Cái anh này ra anh láo khật ; anh dam ngờ ta à ? Đời thuở nhà ai lại hỏ hảo như thế chứ !

— Ô ! Bẩm Đức-ông, xin ngài đừng giận con ! Quả thực con không dám nghĩ lỗi nói của Đức-ông, vậy thì trời nào chứng ?

— Thế thì anh nghĩ cái gì ?

— Con e quan Chưởng-ấn của Đức-ông ngờ có sự xuất chúng Đức-ông Một lẻ thư lẻ cái gì ? chẳng qua là một mảnh giấy lộn. Mảnh giấy lộn lại chẳng có khi bỏ sót hay sao... ? Này! Bẩm Đức-ông. Đây này ! Đức-ông coi, con có nhầm đâu ! Các thày Tư-thư giấy Đức-ông đã bỏ quên mảnh giấy-lộn rồi : Trong bao có là thơ đâu.

Mê-gia-linh điên tiết quát rằng :

— Mày là đồ xỏ lá, mày không biết gì hết thảy ! Bước ! Hãy chờ đó, ta còn nghĩ xem đã.

Giáo-chủ khéo kiếm cách nói quanh, đặc ra giọng Ý-đại-lợi ! giật lấy bao thư ở tay Côn bê, rồi đi vào buồng. Nhưng cái con thịnh nộ ấy ông chẳng có bao lâu, một ngày kia cũng sẽ nổi tam lợi.

Sáng nào Mê-gia-linh mở cửa phòng giấy ra cũng thấy cái bộ-mặt của Côn bê đang ngồi trần song như tên lính đứng gác :

Cái bộ-mặt khó chịu ấy cứ đòi bức thư của Thái-hậu phải cách cung kính thưng mà đi hơn chẳng nữa.

Mê gia-linh không thể giữ được, đành phải đưa trả. Vừa đưa thư ra trả, vừa quở trách rất tàn tệ, Côn-bê mặc sức cho mà mắng mỏ, cứ việc cầm lấy bức thơ, xem đi xét lại đành bơi cả đầu tờ giấy, chữ viết cũng là tính ký : vì phòng đối với một thằng mật lưu xã-hội, hay giả mạo văn thư mà phải xem xét cho kỹ thì cũng đến thế là cùng, chứ không còn thể nào kỹ hơn nữa.

Mê-gia-linh tại cũng xử tàn tệ hơn nữa. Côn-bê vẫn cứ làm thinh, khi đã chắc dẹ rằng đích thị cái thư đó rồi, thì đi ngay. đường như điếc không nghe thấy gì cả.

Sau nay mà Côn-bê được cái chân của Du-bê là ấn nhờ về cái bạnh kiểm ấy, vì Mê-gia-linh vẫn nước ao đang buộc được một tấm lòng tận trung như thế, nên Giáo-chủ chẳng những không tính oán, mà lại còn mến chuộng nữa.

Chẳng bao lâu Côn-bê đã khéo luồn lỏi vào với Giáo-chủ ; lại trở nên một người của Giáo chủ phải cần đến, không có không được.

Những việc tiếu nong tính toán của Giáo-chủ, Côn-bê biết tất, không dợi đến Giáo-chủ có phải nói bảo gì.

Cái việc bí-mật đó là một cái giây tam-cố nó dàng buộc hai người với nhau ; bởi vậy cho nên, sắp sửa biện thảo ở một cái thế-giới khác, Giáo-chủ còn muốn dặn đò phó thác cho Côn-bê đề mà xử trí cái di-sản của Giáo-chủ đành phải bỏ lại ở thế gian này.

(*Còn nữa*)

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC CỦA NGƯỜI VIỆT-NAM

鋪金寶南

BIJOUTERIE ~ ORFÈVRERIE

NAM-BẢO

Hanoi — *16, Rue de la soie, 16* — *Hanoi*

CHẾ-TẠO : — Vòng, xuyến, hạt, nhẫn, giây deo đồng hồ, giây truyền, đầu giây, ấn ô, tất-bộc, vỹ thuốc lá hộp thuốc lào, vỏ điếm, v. v... bằng vàng đúng tuổi đúng cân và toàn bạc nến. Có nhiều thứ khác để làm hàng tiền các qui khách đặt tới-nơi.

BÁN : — Vàng diệp Vinh thành-long mặt đá thực đủ các mặt), ngọc-thạch, giấy, đeo thẻ-ngà, giấy kim-khánh giấy kim tiền, đồng-hồ các quí vỏ bạc và vỏ kẽm, v. v...

Buôn bán chắc chắn.cốt lấy sự tin cẩn làm gốc.

Cuộc HỘI-CHỢ Hanoi xem ra thực là một cơ-hội rất phát đạt cho đường thương-mại và đường kỹ-nghệ nước nhà.

Từ 10 đến 24 Décembre 1922.

1072

Hỏi kẻ phải đau

Này hỡi các người Nam Việt phải đau nước, phải nghẹt lạnh, phải đau khi quán mà đi chữa thuốc không khỏi đau, hoặc là đã không chữa chết nào cả, này hỡi những người phải đau khi quán đã kinh niên, hoặc phải đau ở phải, này hỡi các người phải chứng lao, nay tôi khuyên các người nên chớ nguy đi.

Bệnh đau phải, trước kia tôi đã bảo là một bệnh ghê gớm, vì bệnh ấy là một bệnh truyền tế nhược tên. Nghĩa là ai có bệnh ấy lại truyền cho con cái, truyền cho cả một đời người sau nầy không sống được bao nhiêu và phần nhiều không sinh đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có biết không? Nếu có bệnh mà không chữa đi, thì trong 50 năm, hoặc 100 năm nữa giống Nam-Việt tiêu diệt mất, vì người có bệnh lao thì sinh ra những con cái phần nhiều không sống được. Người có bệnh lao mà có sinh con để cái được, thì chỉ sinh con cái yếu ớt, gầy mòn thôi.

Hỡi người Nam Việt, nên các người không muốn giống Nam Việt bao mãn đi, nếu các người không muốn giống Nam-Việt tiêu diệt đi, thì chớ để bệnh đi mới được.

Vậy có viết thư cho hiệu Bảo-chế MONTÈS số 54 *Paul-Bert Hanoi* mà hỏi mua một lọ BRONCHOSERUM giá là 9 hào. Sáng và chiều trước khi ăn cơm, thì uống một thìa xúp, uống một lọ, thì thấy khỏe mạnh và hết đau.

BRONCHOSERUM

Một lọ . . . . 0 $ 90

Vin Tonique Tonkinois

Rượu tonique vừa bổ lại vừa ngon, lại có ích cho dân bà đẻ cữ.

DẦU CÁ MỚI ĐẾN

Thật tươi, thật tốt. Dầu cá có nhiều thứ, thứ hung-hung (*blonde*) và thứ mới nấu (*brune*)

Thứ hung-hung (blonde) mới thực là thứ tốt, mà thứ hung-hung (blonde) ấy chính là thứ Dầu cá của hiệu *Montès* bán, quý-khách nên nhận kỹ kẻo lầm.

Thuốc chữa bệnh hen rất thần hiệu (SIROP N)

Một chai . . . . . 1 $ 60

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Finck »

Một lọ . . . . . 4 f. 45

Độ 6 $ 65 đến 9 $ 70

Sáu lọ . . . . . 24 f. 00

Độ 34 $ 60 đến 38 $ 70

Thuốc nước bổ huyết « LE PEPTO KOLA ROBIN »

LE SIROP D'HÉMOGLOBINE MONTÈS

Thuốc (mẫu bổ bổ huyết

Mỗi chai phần tư lít. 1 $ 00

Một lít 3 50

MORRHUOL CHAPOTEAUT

Simple et crésoaté. Dầu cá viên hạng bổ tỳ và hạnh chữa bệnh lao

CACHETS ANTIGRIPPE

Trị bệnh sốt dịch : như bệnh grippe bệnh cảm, về mùa này thường hay hại người nhất là bệnh grippe, nhiều người phải chết trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên đến hãn-hiệu mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu để cứu vớ, số người ai cũng biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng : cách 3 giờ đồng-hồ sống một viên rồi sông nước rễ nóng, đắp chăn cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rồi nhiều nước nóng và ở người cho nóng đừng thì chỉ trong 24 giờ là khỏi.

Báo chữ MONTÈS, 54, phố Paul-Bert. Hanoi

Ngạch Học-chính. — M. Ng-đình-Thông, giáo học thượng hạng hạng nhì, đốc học trường Pháp-Việt Hà đông, nay kiêm việc giả tiền lương cho các Viên-chức tòng sự trong ngạch Học-chính ở tỉnh ấy.

M. Phùng-văn-Khuê, có bằng Sơ-học Pháp-Việt, nay mộng bổ trợ-giáo tập sự.

M. Ng-ngọc-Lễ giáo-học tập sự ở Hanoi được nghỉ giả hạn một năm kể từ ngày 1er Novembre 1922.

M. Hoàng hoa-Khanh có bằng tiểu-học Tây được bổ giáo-học tập sự.

Kể từ ngày 1er Novembre 1922 các ông giáo học hạng bảy có lên sau nầy được thăng hạng sáu.

MM. Vũ-tư-Tiếp, Đỗ-huy-Bam, Vũ-như-Lâm.

Chánh tổng thực thụ. — M. Ng-v-Tuân, tổng cựu phẩm văn giai, phó tổng Bất-nạo, huyện Kim thành (Hải-dương), được bổ bự chánh tổng tổng lý.

M. Hoàng-gia Cảnh, tổng cựu phẩm bá hộ, phó tổng Tay-lộc, huyện Kim sơn (Ninh-bình), được bổ thụ chánh tổng tổng lý.

M. Ng-nhu-Thông tổng cựu phẩm văn giai, phó tổng Bất-một, huyện Gia-viễn (Ninh-bình) được bổ thụ chánh tổng tổng lý.

Ngạch Cảnh-sát. — M. Đỗ-trọng-Cẩn tỉnh Cảnh-sát Hưng-yên bị cách chức.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Sáu người Nhật sống sót. — Quan Đốc-lý Tourane có điện cho quan Đốc-lý Haiphong rằng một chiếc thuyền có 6 người Nhật ngồi bị sóng gió trôi rạt vào Tourane mà không còn tí gì để độ thân cả.

Quan lãnh-sự Nhật-bản được tin ấy để phái ngay một người thư-ký về Tourane để cứu trợ.

Hai chiếc chiến-thuyền. — Hai chiếc chiến thuyền là *Pérouse* và *Océant* đã tới bến Haiphong sáng hôm qua để đi Hongay rồi về vịnh Hạ-long đo nước.

Tàu nạo cát. — Chiếc tàu *Haiphong* sáng hôm nay đã ra Cửa-Nam-triệu để nạo cát.

Qui-khách qua hải-cảng. — M. Renaud là quan lãnh-sự Pháp tại Bắc hải (Pakhoi) đã xuống tàu *Jade* về Bắc-hải ngày 5 tháng 8.

Quan Nguyên-soái Pan-Tsom ở Vân-nam xuống đợi tàu về Thượng hải.

Thuốc phiện lậu. — Chiếc thủ bẩy, khi 5 giờ rưỡi sở Thương-chính khám ở đình Hội-quán Trung-hoa được nhiều thuốc phiện lậu ở Vân-nam đem xuống.

KẾ-SẢT

Lễ kỷ-niệm trận vong tướng-sĩ. — Ngày 2 Novembre vừa rồi chính là ngày lễ cầu hồn bên Giáo. Tại nhà thờ Kẻ-sặt, cố Chính nhà Chung đã làm lễ cầu hồn, để cầu cho các tinh hồn chiến-sĩ trong làng, và khắp Giáo hạt trong nước, chóng được siêu thăng. Đúng 7 giờ bắt đầu làm lễ. Dự lễ có quan Cảm và qui Phu-nhân. Nam quan thì quan Phủ-Bình-giang, và các thân-hào Hương-hội trong làng. Hội Kim-nhạc Kẻ-sặt đánh các bài thương, nghe rất não nùng ai cảm !

Lễ song, quan Tây quan Nam và các thân hào Hội nhạc, cử trống, để viếng những ngôi mộ của những chiến-sĩ trong làng, từ thuở nọ đã bao phen gian hiểm, mà dầy đã yên nghỉ ở chốn đồng không, mộ nào cũng kết thái hoa-cây, cờ-biển, về lịch sự cũng khá để coi, mỗi mộ quan Cảm và qui phu-nhân cũng viếng một bó hoa. Ngài có đọc một bài diễu văn bằng chữ Pháp.

Kế đến quan Phủ cầm diễu văn quan Cảm đọc ra tiếng bản quốc, quan Phủ đọc song, ông Cai nhà hương hội liền thay mặt cho các mộ chủ, nói lời cảm tạ ơn trên, và cám ơn hai quan đã chiếu cố đến phần mộ người tử-sĩ năm đó. Ô mộ người tênd Tây, thì bội nhạc đánh bài « Marseillaise » để chào và khi đọc văn xong lại đánh bài « Planstus » rồi từ biệt. Còn các ngôi mộ khác hoặc đánh « Marche funèbre » hoặc bài « clairon Marche funèbre » uống kèn ai thấm cất lên, ai cũng xúc tích bi tình.

Phạm-ngọc-Lân lai cảo

LAI-CHÂU

Khám thịt. — M. Vũ-Tuất thầy thuốc Thứ-y hạng sáu ở Lai-châu nay kiêm cả việc khám thịt bán ở trong hạt lỵ. Phụ-cấp mỗi năm được 144 đồng.

SƠN-DƯƠNG

Việc học tại chân Sơn-dương. — M. Ng-năng-Tâm là giáo-học Sơn-dương có làm bài diễn-thuyết sau nầy để cổ-động cho việc học trong hạt.

Thừa nghị-định quan Giám đốc nha Học-chính Hanoi bổ tôi lên làm giáo sư trường nầy. Khi tôi mới lên thì nhà trường chưa xong. Nhân dịp tôi còn được nghỉ, tôi có xin phép quan Chánh đi vào các làng gần chân lị để hiểu dụ về sự học được mấy hôm ; song cách lỹ ấy không thể truyền ngôn cho hết mọi người hiểu được, vì có làng cách chân hàng hai ba mươi cây lô mết (kilomètres), nên tôi xin quan Chánh sức gấy để các ông ra hội đồng ở đây.

Hôm nay là ngày các ông hội họp đông đủ cả, tôi có mấy lời thô thiển để trình bày trên quan Châu, dưới các ông biết cho :

Đội ơn quan Công-sứ và nhờ lượng quan Châu sẵn lòng quảng-đại, một lòng khiến thành muốn khai hóa cho nhân dân trong hạt nầy. Vì vậy quan Chánh mới tư bẩm xin quan Công-sứ bắt phu chỉnh đốn nhà trường và làm nhà cho học-sinh ở xa có thể ăn học ở đấy được. Quan Chánh nghĩ cách lỹ là vì sợ các ông ở làng xa muốn cho con đi học không có nơi sở cứ thì e nỗi nhiều điều bất tiện. Nên ngài bắt sức để lập riêng một cái nhà cho các học-trò ở xa đến học, ở học ở đấy được. Như vậy thì các ông có con đi học không còn e ngại điều gì nữa.

Ấn học ở ngay trường, mỗi tên học-trò, mỗi tháng chỉ phải góp 35 cân gạo và 1 p. 50 tiền đỗ ăn, còn nhiều thổ lỉ nhiều. quan Châu phụ cho cả. Ngài thành người thổi rấu và trông nom nơi ăn nơi ngủ cho học-trò theo các cách vệ-sinh chính đốn hết thảy ; khi rỗi việc quan, ngài lại thường trông nom đến học-trò luôn nữa, quan Châu đã tư xin quan Công-sứ các thứ thuốc tây cần, để phòng bị cho học-trò. Dân sự ai có bệnh thường hợp phương thuốc ra xin cũng được.

Nay vậy, đã mấy khi các ông gặp dịp tốt nầy xin cứ ông về, nên hội họp ở trong dân-xã bàn định và chỉ bảo cho các nhà có con đang độ thiên-niên cho đi học ngay đi. Nếu các ông, ai cũng sẵn lòng thương con thì nên cố cho con đi học, lỹ là để cầu về sau cho nó đấy. Các ông lại phải hiểu rằng chữ quốc-ngữ là một thứ chữ của nước mình trẻ-con học có thể chóng biết ngay được. Hiện bây giờ nhà nước đang cần thứ chữ ấy, muốn rằng nhân-dân trong hạt Đông-pháp ai ai cũng phải biết ; nên mới mở nhiều trường học, tự nơi thành thị cho đến chốn thôn quê, đến bây giờ đã nhiều trường lắm rồi. Vì lẽ trẻ con đi học cốt là để mở mang trí khôn cho nó, cho nó được rộng đường sau xét. Trẻ ở trong chốn học-đường trước học thầy, sau học bạn, sum họp nhau trong chỗ đô-hội mỗi người mỗi chí, hết chước nhau mới rộng đường sinh hóa. Người có học làm ăn dễ dãi và mới có thể làm tốt bổn-phận đối với chính thân mình, đối với gia-tộc mình và đối với cả nhân-quần xã-hội được. Xem như vậy, thì các ông nào có con cũng nên cho đi học ngay đi, kẻo phí mất cái thì giờ tốt nầy. Như trước ở đây đã mấy lần mở trường mà không thành, vì nhiều điều bất tiện cho trẻ ở xa không thể theo học được. Và lại sự dạy dỗ trẻ con rất là khó và quan hệ lắm, vậy chức-phận của chúng tôi làm thế nào cho được một lớp trẻ nước vì dân, mà dìu dắt lũ con em lên đường tiến hóa thì trong chốn học đường mới có thể mong một ngày một thịnh được.

Nay nhân nhờ được lòng quảng đại của quan Châu một đạ nhiệt-thành muốn khai hóa cho dân-sự nại nầy, nên mới trù tính được như thế đều là tiện lợi cho kẻ gần người xa hết thảy.

Xem cái công đức to như vậy xin các ông hết lòng mà hoan-nghênh. Còn về phần tôi, tôi cũng xin vui vào bổn phận dạy dỗ trông nom con cái các ông sau nầy sẽ trở lên con nhà có giáo-dục khỏ g dám để phụ lòng tôi của quan Châu và các ông đâu.

NAM-ĐỊNH

Phải bắt. — Chiều hôm 4 Novembre só cầm có phải người vào khám nhà M. hộ Lan là chỗ rạp hát Nam-minh vì có một người qui quốc làm đơn kiện rằng vợ Annam ấn cắp nhiều đồ vật mà người vợ lỹ hiện nay lẩy ở nhà M. hộ Lan.

M. hộ Lan cũng cả có tây bị kiện đã phải bắt, giam, vì có khám thấy nhiều đồ tang vật.

Đi tàu thủy nên cẩn thận. — Mới đây, có một thầy làm việc ở sở kia đáp chiếc tàu *Phi-long* về Hanoi.

Tiện ta để cái mũ phớt ở chỗ giá gương rồi đứng gần đó nói chuyện với anh em bạn.

Thế mà vừa ngoảnh đi ngoảnh lại không biết kẻ nào chộp lấy ngay cái mũ rồi ấn te cmay mất.

Vậy dám khuyên ai đi tàu thủy phải nên cẩn thận mà các người trông nom dưới tàu cũng nên làm cách ma trừ tiệt những quân ăn cắp lỹ đi.

(Xem trang thứ tư)

Cuộc lạc-quyên Âu-trí-viên

Hỡi đồng-bào ! Đàn con Âu-trí là đàn con càng một họ nòi Hồng, tức là đàn con chung trong xã-hội. Ôi ! đàn con Âu-trí kia, mà phải ngheo khổ bỏ liều, trách-nhiệm lỹ nào phải riêng một mình ai ; đàn con Âu-trí kia, mà được manh mẻ sáng khôn, hanh-phúc lỹ cũng là hanh-phúc chung trong xã-hội ; đồng-bào ta, ai là chẳng sẵn lòng từ-ái, giúp của, giúp công, mong tạo phúc cho cuộc Âu-trí-viên. Nay hội Khai-trí-tiến-đức mở ra một cuộc lạc-quyên suốt cả trong nước là một cuộc vinh-viễn mãi về sau. Kẻ bắt đầu từ tháng chín tây này trở đi, qui-ông qui-bà, bằng-tâm hằng-sản, có lòng thương đến đàn âu-trí ở chốn thôn-quê, kẻ ít người nhiều, ai muốn giúp vào việc công-đức nầy, kể trước người sau, lúc nào cũng được.

Hỡi đồng-bào ! ai là người nhờ hanh-phúc mà được trăng sổ, nhờ nồng-vận mà được phát-tài, cũng nên nghĩ thương đến nỗi đồng nước nhà, sẻ chút hanh-phúc riêng của mình mà lạc-quyên cho cuộc tế-độ chung trong nước.

Hỡi các bà ! làm phúc nào bằng việc làm phúc nầy, xưa nay các bà vẫn sẵn lòng từ-bi phúc-đức, nay các bà hà lại chẳng lạc-quyên để làm việc phúc cho lũ con trẻ trong Âu-trí-viên hay sao ? các bà mở lòng công-đức thực là phúc-đẳng hà-sa !

Hỡi các ông ! giàu có dư tiền dư của, hà lại chẳng nghĩ thương đến nỗi giống mà giúp đỡ cho ư ? các ông lạc-quyên Âu-trí-viên tức là để phúc lại mai sau cho cón cháu.

Chư ông chư bà có lòng lạc-quyên đa-thiểu thì nào, xin cứ gửi về cho ông Tổng-thủ-quỹ hội Khai-trí-tiến-đức là ông Lê-Văn-Phúc, Đông-kinh ấn-quán, số 82 phố hàng Gai, Hà-nội.

Chư ông chư bà có lòng lạc-quyên số tiền bao nhiêu cũng là phương danh qui-tính sẽ theo thứ-tự đăng lên *Nam-Phong* tạp-chí ; *Nam-Phong* lại đăng rõ cả số tiền lỹ đem cấp cho những Âu-trí-viên làng nào. Như thế thì *Nam-Phong* tạp-chí lập thành ra một cái biên chi-thu cho Âu-trí-viên, để cho mười mắt đều trông, mười tay đều trỏ, những tiền làm phúc, không sai-suyễn đi đâu chút nào.

Cuộc lạc-quyên nầy, ngài nào lạc-quyên bằng tiền-bạc hoặc bằng trái-phiếu Đại-Pháp và Đông-Pháp, bản-hội đều nhận cả.

Hội Khai-trí-tiến-đức định rằng các báo-mẫu phải dạy trẻ con đọc những bài ca và thu mà hội sẽ đặt để ca-tụng công đức các nhà từ-thiện đã giúp vào công cuộc Âu-trí-viên.

Hội sẽ nhân tết Trung-Thu mà đặt một tiệc kỷ-niệm các công đức ấy. Những trẻ-con ở Âu-trí-viên đọc các bài ca-tụng lỹ thì công đức các bậc ân-phân hẳn thấu đến quỉ-thần.

Vậy các ông các bà nên quyên tiền giúp vào Âu-trí-viên để được hạnh phúc.

Trẻ con bên Giáo cũng sẽ được phép Nhà-chung cho cầu-nguyện các nhà từ-thiện tụng đọc Thiên-chúa.

KHAI-TRÍ-TIẾN-ĐỨC

Bán lẻ và bán cắt

Giá thực hạ :

Pháo Flammes de bengale ngũ sắc

VỀ NGÀY KỶ-NIỆM ĐÌNH CHIẾN

Xin viết thơ về hiệu Hương-Ký 78 Hàng-Trống, Hanoi, lấy giá.

3345

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

MÁY nói số 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chân-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong dong khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

3346 MẠO-THỊNH kính cáo.

NHÀ-ĐỂ MỚI

70, Phố Hàng-Bồ, Hanoi

Nhà Bề quan Docteur PAUCOT có 40 buồng, vệ-sinh sẽ, lịch sự, đèn máy, đã đăng như phòng khách Ô-tô, có người hầu bà nước nói, giặt giũ, và phát áo lót lòng, sữa, chai nước nóng cũ và có ít, có xiêm.

Sự trông nom lại có hai bà Sages femmes đã từ chức rồi là bà Phạm-thị-Lý và bà Ng-thị-Yến ở hẳn trong Nhà-Đẻ hàng Đồng để đỡ đẻ và tiếp đãi các bà, mà tôi ngày nào cũng lên thăm bắt mạch khai đơn cũng không lấy tiền. Bà nào muốn tiện mời về đỡ ở nhà cũng được.

Ai bằng huyết, tiền sản huyết bạch, kiểm hoi, muốn chữa để vào chữa cũng được (nằm riêng). Xin mời lại xem và hỏi cách thức.

Mỗi bà một buồng 10 ngày. **6$00**
Mỗi bà một buồng, 15 ngày. **10.00**
Mỗi bà một buồng, 10 ngày. **15.00**
Mỗi bà hai buồng, 10 ngày. **20.00**

Ra vào tự do

3357

ĐỨC-LONG

Số nhà 90, phố Bờ-sông Hanoi (Tonkin)

Hiệu tôi có bao đã các thứ bao, bao gai, bao sợi, đay, gai tây, dây đay to cũng các thứ dầu là, các thứ hai làm dầu, các thứ khô dầu để nuôi các giống súc bán sẵn vun vuông, cũng là đủ các đồ để làm ra và cước, sừng, bừa, ria vo vào thứ sơn-tập, các thứ đánh vào nền.

Xin qui khách chiếu cố cho, hiệu tôi xin tính giá phải chăng không quản ân lời nhiều.

ĐỨC-LONG-HIỆU

2058 cẩn-bạch.

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(*Paiements en timbres postes*)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những tiền đặt chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà lầm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
ED. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

CÁC CUỘC ĐI XEM 然 SẢN-NHIÊN 榮

Tối thứ ba :

TỔNG TRẦN TRA KIỆN CÁNH ĐA

Tích này rất có bổ ích cho nhà chính-trị và nhà giáo-dục mà lại vui trò suốt từ đầu đến cuối.

Tối thứ tư :

ANH-THƯ TUYẾT HÀN

Lý thú nhất cảnh nàng Lâm-Anh thi đỗ Thám-hoa được ấn chức Thanh tra về xét cái việc của chính mình đi nuôi bạn khi trước, làm cho chồng phải kinh hồn mất vía.

Tối thứ năm :

NGỌC-CAM, NGỌC KHÔ

Tích này là một tích rất có giá-trị, ngày hội 14 Juillet mới rồi bản-hội diễn qui khách đều ngợi khen nàng nhân hội đinh-chiến, lại xin diễn để hiến liệt-qui.

Nói trước

Bản-hội đang sửa tìm tích hát rất hay để đến 11 này diễn ban ngày hiến liệt-qui.

CINÉMA PALACE

(*Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert*)

Tuần lễ từ thứ tư 8 đến thứ ba 14 Novembre 1922

Ba buổi ban ngày thứ năm, nhật chủ nhật chớp tối 3 giờ chiều, thứ bảy chớp 5 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »

« CON PHƯỢNG MÁI CON »

Bài thứ IX

Nghỉ

MỘT KẺ ÁC

Bi-hài kịch chia làm 6 đoạn

CHARLOT ĐÓNG TRÒ

« 20 PHÚT ÁI-TÌNH »

Ngày nào cũng có nhạc, chỉ trừ tối thứ hai và chiều thứ bảy

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

號八十路門新行隆興寶

Chúng tôi có tới kính trình các qui-khách biết rằng chủ trương của chúng tôi là để chiến khách, cho nên không những là bán giá thật rẻ, lại con cung ngày càng thêm hàng lên cho đủ mọi thức, không kể những đồ vàng bạc thường dùng, chúng tôi lại có buôn ở bên Hồng-kông và Shanghai những đồ trân châu, hồ phách, ngọc thạch, nói tóm lại là đủ các thứ thứ thức rất quí, lối cổ, lối kim mà ngày nay ở chỗ Việt-Đông đúng quen. Chúng tôi lại có cả mọi thứ đồ sứ Giang-tây như là lọ, bát, tử bình bằng sứ, vân vân.

Cũng kỳ tâm vừa rồi, bản-hiệu lại mới thỉnh thêm được giám bạ lay thợ khéo ở bên Tàu sang, nào là thợ kim-hoàn, nào là thợ chữa các thứ đồng-hồ. — Xin các qui-khách chiếu-cố cho thời chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm. Các ngài đến xem, chúng tôi cũng xin nghênh tiếp một cách rất lịch-sự.

PAO-VA

Etiquetier, 9, Rue des Cantons, Hanoi

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ máy scan của Đại học Cornell)

VIỆC KINH-ĐÔ

Cuộc hát làm phúc. — Tối thứ bảy 28 Octobre 1922, hội ông Bùi-thanh Vân hiệu tường «Phụng-nghi đình», người đi coi chật rạp.

Ông Bùi thanh-Vân làm Đồng-Trác; Ng văn-Giác — Tư-đồ; Dương-v-Tường — Điêu-Thiền; Tôn-thất-Trọng — Lã-Bố; Ng-văn-Tim — Lý-Nho.

Hát kỳ nầy là lần thứ 23. Số tiền hội cho làm phước từ ban đầu đến nay cộng cả động năm trăm hai mươi tám đồng bốn xu (528 p. 04).

Cái lụt thứ hai. — Ngày 31 Octobre suốt ngày đêm mưa rất to, đến sáng ngày 1er Novembre đã thấy nước lớn và Đập-đá đã tràn trề, mãi đến sáng ngày 3 Novembre nước mới hạ.

Ấy là cái lụt thứ hai trong tháng chín tư. Coi bộ năm nay mưa nhiều lắm, chắc là sẽ có lắm cái lụt to như năm 1917-1918. Nếu trời làm thế ấy thời vụ lúa tháng ba này khá lo thay!

VIỆC TRUNG-KỲ

THỪA-THIÊN

Voi xuống đường xe lửa. — Luôn mấy đêm vừa rồi, cứ hễ đến độ nửa đêm thì có một đàn voi lớn nhỏ chừng vài chục con ở trong rừng ra ăn, xuống mãi đến đường xe-lửa, vào khoảng gần hang hầm Phú-gia, nó đi chính giữa lòng đường sắt, nó phá lỗ mất mấy chặng đá xây phụ chân đường, nó bẻ cong queo mất mấy cột giây thép, và nó vừa bẻ gẫy, vừa nhổ trốc gốc mất mấy cái băng băng gang trồng hai bên vệ đường để ghi những chỗ đất cao thấp và mấy ki-lô-mét. Thật là sức khỏe như voi: những cái cột ấy toàn bằng sắt với gang, chôn xuống đất có đúc cả cục bê-tông to lớn, chắc chắn, vững vàng như thế mà trông cách nó nhổ chẳng khác gì người ta nhổ khoai nhổ sắn, nó liệng cả cây lẫn cả lên năm ngổn ngang. Ông chồng, ngó thấy mà khiếp thay. Có lẽ đó cũng là một bài tập thể-thao, hay là một cuộc chơi tiêu khiển của các ông lớn vậy, nhưng nếu các ông lớn cứ chơi lắm khán mãi cái miếng nó, thì e cũng có ngày...

TOURANE

Tiệc mừng. — Tối hôm thứ bảy, 28 Octobre, các ông phán, ký tòa Đốc lý có đặt tiệc để mừng ông Huỳnh-phúc-Lợi, mới được thăng Quang-lộc tự-khanh. Lúc 7 giờ, trước khi dự tiệc, ông Bích có thay mặt các ông mời tiệc chúc mừng ông Huỳnh bồi lâu; quan Quang-lộc Huỳnh có đáp lại nhiều câu rất ân cần và thành-thực.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được biết rằng: tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy sáu thát-gửi bạc mua thì gửi tiền cho; bằng không có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. Mua báo thì tính từ rằm hoặc mồng một tháng tây trở đi cho gọn.

Các hiệu-chủ nên biết

Ngày 29 Juin 1922 bản hội đã đăng báo trong một tháng để các hiệu-chủ có mộ ký tặng trong đất Phúc-trang biết: Năm nay bản hội định cải tặng những mộ ở trong khu Bình Nhất từ năm 1906 cho đến năm 1913 mà không thấy ai thăm viếng, đem đi tặng trong một khu riêng.

Nay bản-hội nhắc lại để các hiệu-chủ biết là bản hội định đến ngày mùng 8 tháng mười ta tức là ngày 26 Novembre 1922 thì sẽ bắt đầu bốc những mộ ở trong khu ấy.

Hợp-Thiện-Hội kính cáo

TRANH VẼ

Bán buôn — Bán lẻ

Bản-hiệu mới vẽ và mới in được nhiều thứ tranh thấy-mắc và tranh thuốc theo lối mới, rất đẹp và rất nhã. Lại có nhận vẽ các kiểu như là: kiểu thêu, kiểu dệt, kiểu đen, kiểu giấy cườm vân vân.

Lại có nhận bán truyện SONG PHƯỢNG KỲ DUYÊN của ông Nguyễn-đỗ-Mục nữa.

HOÀN-VÂN
Vẽ tranh, vẽ kiểu và sẽ truyền-thần
73, Phố hàng Bông, Hanoi

NHÀ TẮM VỆ SINH

45, Rue du Lac, Hanoi
(Phố Bờ-hồ, số nhà 45)
2099

Nước mắm "Liên-Thành"

Là thứ nước-mắm Saigon, ngon nhất, có nhiều chất bổ, chế tạo theo cách vệ-sinh và có nghị-định Nhà-nước ngày 21 Décembre 1916.

Các quí khách muốn mua buôn hay mua lẻ xin hỏi ở hiệu.

QUẢNG-HƯNG-LONG
Số 79, Phố hàng Bồ, Hanoi
2078

TRÀ TIỀN BẰNG TEM (timbres)

Trình các ngài được biết: ở rằng phàm những số tiền quá hai hào (0$20) trở lên, thì xin gửi bằng măng-đa (mandats-postes); chứ đừng gửi bằng timbres.

Những số tiền trong hai hào mà trả bằng timbres xin gửi bằng tem giao thư (timbres-postes): từ thứ 01 10 (0$01) trở xuống; chớ đừng gửi bằng timbres-quittances, timbres-proportionnels hay là timbres de dimension.

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Bào-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 80

HÓA-HỌC CHẤT và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT
Hiệu BONNET-CARD, trị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION R. của ông HOLBÉ để chữa a-phiện
SOLUTION R. HOLBÉ
2 $ 00 một chai
Thay thuốc mới: Muốn dùng thuốc này phải có đơn quan Đốc-lý người Pháp thì mới có thể mua được.

Gouttes « MÉTHARSINATE »
1 $ 00 một lọ
Thuốc số một, hơn đơn-nguồi, mỗi một không nhiễm lao vật gì, dùng thuốc này hay lắm!

Mấy thứ bán-niệu hay hơn:
Các thứ thuốc nước đựng lọ kín để tiêm vào da như thuốc bỏ CACODYLATE DE SOUDE
Thuốc tiêm-gai là 914, trị bệnh Giang-mai
Thuốc-mỡ-nhỏ SIROP PECTORAL đặc-cả, 2 mẫu.
Thuốc lào chữ người lớn dùng được thải

Thuốc lậu hiệu MONTÈS
thuốc uống — 2 $ 00 lọ 30 viên
thuốc thụt — 2 $ 00 một chai
Chữa các chứng lậu, chẳng kì mới hay cũ; nặng thuốc cachexie vaisonpiques và thứ thuốc bisulfocarlate sôi Bảo-hiểm thì cách. Khỏi. Thuốc này đã chữa được số số người phải bịnh lậu.

Gouttes « VIRGINIE »
1 $ 00 một lọ
Trị những bịnh đàn bà như: Kinh-nguyệt không đều, hay 15 hôi kinh sinh ra đau bụng, bụng, giá con, uống thuốc này đã bao lần lấy lại mình đã hoàn hảo.

ĐỒ BUỘC THUỐC
có bông sẵn thí-nghiệm hóa-học

ĐỒ MO-SÉ
kính-lánh, đã-lánh, thuốc-tánh hiệu LUMIÈRE và JOUGLA và giấy-dán, thuốc Citrate và thuốc Bromure
Bán buôn và bán bao lâu

Bán sắt và bán lẻ

« THUỐC DÉRÉ »
0 $ 90 một chai 1/4 litre
Trị bịnh giang mai nếu ai mới bị. Dùng thuốc khi rất thì nên uống thuốc nầy cho tiệt nọc! Dùng thuốc khác rồi cũng phải uống thuốc này thì mấy chắc khỏi hẳn được! Thuốc này viết hay, rất quí; ai chẳng hợi gì đến sự sinh đẹp, lại rất cần cho người có bịnh.
Thuốc này đã bán nhiều lắm trong tháng thì nên mua một chai lớn litre. Giá có 1 $ 00 mà thôi.

RƯỢU
QUINQUINA CUSSAC
Rất bổ
dùng cho những người ốm yếu.
BÁN TẠI
NHÀ
GUIONEAUD FRÈRES
ở Hanoi-Haiphong, và tất cả các cửa hàng bán lẻ ở các tỉnh.
2081

Nhà «Bản-đồ «TẮM-TẮM» Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Ancien Etablissement TSANH-TSOI dit TRẦN-TÀI-MẬU, Fondé en 1892

TÉLÉPHONE N° 227

茂才陳 海京防

TSANH-HAP-TSAO Frères, Successeurs
N° 161, Quai Canton. — HAIPHONG

Chuyên nghề thầu khoán, làm cửa nhà và cầu cống

Bán đủ các thứ gỗ nguyên cây và gỗ sẻ các hạng gửi đi các nơi, có máy cưa (Scierie) làm thật nhanh và cẩn thận, và có đứng nhận bán xi-măng cho sở Cimenterie.

Làm đủ các hạng ống xây cống, dẫn thủy bằng xi-măng (buses en ciment).

Làm đủ các thứ Sơn cửa nhà, Huile, Peinture, Verni, dầu Essence térébenthine, Colephane và Cire đóng chai.

Có be-cạn (bassin de radoub) cho thuê để chữa Tàu-thủy

Quý-khách ở xa cần dùng việc gì hay muốn mua thức gì, xin cứ viết thơ cho Bản-hiệu, hoặc chữ Tây, chữ Tàu chữ Annam, Bản-hiệu cũng xin trả lời ngay lập tức.
2098

CAFÉ, RESTAURANT
HOTEL DES COLONIES

TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN

Chính-quán tại phố hàng Trống, số 80 ngay cửa Nhà-Thơ
Phụ-quán có vườn hoa rộng rải, ở số 68 cũng phố ấy

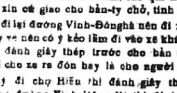
Đủ các cách tiện-lợi và lịch sự theo lối ăn ở của người Âu-châu

Bản-quán thừa tiếp các quí-khách Tây-Âu và Đông-Á cũng một cách bình-đẳng, mà lại để tùy ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-tịch cũng được, và cũng một giá tiền.

Phụ-quán cũng có giây nói trực tiếp với chính-quán 2041

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY

Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

Auto-Postale

Công-Ty chúng tôi xin trình qui-khách biết rằng: kể từ mồng năm tháng giêng tây này, ngày nào chúng tôi cũng có xe chạy chở thơ và hành-khách ở ga Yên-Lý về Phủ-Quí và Phủ-Quí ra ga Yên-Lý — Ở Phủ-Quí có 3 phiên chợ Hiếu buôn bán sầm uất lắm, các quí-khách buôn bán ở đây đi lại có hàng-hóa gì xin cứ giao cho bản-ty chở, tính giá phải chăng.

Các quí-khách đi lại đường Vinh-Đồnghà nên đi xe tho thì được cẩn thận hơn, nhưng khi lấy vé nên có ý kẻo lầm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm lẫy, xin liệt qui khách đánh giấy thép trước cho bản ty. Hễ khi bản ty nhận được giấy thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Yên Lý đi chợ Hiếu thì đánh giấy thép ra PHẠM-VĂN-PHI Yên-Lý ga re; mà đường Vinh-Đồng-Hà thì đánh giấy thép cho PHẠM-VĂN-PHI Đồng-Hà gare. 2012

N° 220

TÁI-SINH-DUYÊN

(Sự-tích Mạnh-lệ-quân)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC *dịch thuật*

Mạnh-lệ quân nói:

— Thân-thiếp có mang gì vào cung mà bảo rằng đánh mất!

Trưởng-hoa hoàng-hậu nói:

— Không phải mới đánh mất hôm qua đâu, nghĩa là đánh mất từ trước kia.

Mạnh-lệ-quân ngẫm-nghĩ hồi lâu rồi nói:

— Từ trước cũng không đánh mất cái gì cả.

Trưởng-hoa hoàng-hậu truyền cung nữ đem đôi giầy thêu ra, trao cho *Mạnh-lệ-quân* rồi mỉm cười mà bảo rằng:

— Cái này có phải là của em đó không?

Mạnh-lệ-quân nhìn quả là của mình, mới ngờ mà hỏi rằng:

— Quái lạ! cái này sao lại thành ra ở đây?

Trưởng-hoa hoàng-hậu liền thuật chuyện cho *Mạnh-lệ-quân* biết rằng khi trước cung-nữ thảo trộm, rồi bị thánh-thượng lấy mà giấu đi, mãi đến hôm qua mới đưa gối trả, vân vân. *Mạnh-lệ-quân* thẹn đỏ mặt lên, chỉ cười mà không nói câu gì cả.

Trưởng hoa hoàng-hậu cũng cười mà bảo rằng:

— Ngày nay tôi đã biết rõ em dâu tôi quả là một người tuyệt sạch giá trong, còn thánh-thượng cũng chẳng qua si-tình đó thôi, em hãi-tiết phải bỏ-thẹn. Em nên thuật hết cho chị nghe các cách thánh-thượng cư-xử ân-cần với em từ xưa những thế nào?

Mạnh-lệ-quân nói:

— Cô nói ra thì thánh-thượng cư-xử với em thật là ân cần, khiến người phải kính phục.

Nói xong, lại thuật cho *Trưởng-hoa* hoàng-hậu biết việc ngày 15 tháng 8 đi chơi vườn thượng-uyển, thánh-thượng muốn ngồi cùng xe những thế nào, và khi ở «Xuân-liễu thạch kiều», thánh-thượng đùa-bỡn những thế nào.

Mạnh-lệ-quân lại đọc cho *Trưởng-hoa* hoàng-hậu nghe bài thơ của thánh-thượng khen nhan-sắc mình đẹp hơn cả trăm hoa. Cả đến chuyện đẹp hơn cả trăm hoa. Cả đến chuyện giữ ngủ đêm tại *Thiên-hương-quán* có dẫn tích *Bàn Quang-nữ* và *Nghiêm-tử-lăng* vua tôi cùng ngủ một giường, mà mình nhất định không chịu.

Lại tỉ tuật chuyện sau khi ban thưởng Phiên-thần, để hai lần sai các quan thái-y đến thăm bệnh, lại một quan thái-y đến thăm bệnh, lại một lần giả dạng nói giám, đang con mưa gió, thân-hành ra nhà thần thiếp, dặn bảo mọi lẽ và nói sẽ đem *Mạnh-lệ quân* giả ép gả cho Trung hiếu-vương, vân vân.

Trưởng-hoa hoàng-hậu cười mà bảo rằng:

— Thánh-thượng đã ân-cần như thế, có sao em lại không rủ lòng thương?

Mạnh-lệ-quân nói:

— Thần-thiếp đối với thánh-thượng là cái nghĩa vua tôi, khi nào dám đem tư tình mà làm mê-hoặc thánh-thượng.

Trưởng hoa hoàng-hậu khen ngợi mà rằng:

— Thánh-thượng có lòng tu-khúc như vậy, nếu không được em là người ít-ỉ-liệt thì bà lại không sinh ra việc ám-muội hay sao!

Nói xong, truyền cung-nữ bày tiệc, hai người cùng ngồi vào uống rượu, chuyện trò rất là vui-vẻ. Uống rượu mãi đến khi mặt trời xế bóng, *Mạnh-lệ-quân* mới cáo-từ ra về.

HỒI THỨ LXXIV

Mạnh-lệ-quân dự tiệc ở trong cung *Trưởng-hoa* hoàng-hậu, mãi đến chiều tối, mới cáo-từ về phủ. Sáng hôm sau, vua *Thành-tôn* ra ngự triều, Lục bộ-quan tâu rằng:

— Muôn tâu bệ-hạ! Ngày nay bọ *Mạnh* đã cải trang rồi thì còn chức Hữu-thừa-tướng chưa có ai thay, xin bệ-hạ giáng chỉ mà phê bổ cho người khác.

Vua *Thành-tôn* mới phê chuẩn cho quan Lại-bộ thượng-thư là *Doãn-thượng-khanh* lên làm chức Hữu-thừa tướng. Đang lễ chức Hữu-thừa-tướng cho *Mạnh-sĩ-nguyên* thì phải, nhưng vua *Thành-tôn* hiềm vì nỗi *Mạnh-sĩ nguyên* nha-nhược vô tài, cho nên không dùng, lại phê cho *Doãn-thượng-khanh*. *Doãn-thượng-khanh* lạy tạ lui ra.

Lại nói chuyện sáng hôm ấy *Tô-đại-nương* đến tướng-phủ, lạy tạ cảm ơn vợ chồng *Lương* thừa-tướng thuở-dưỡng con gái mình trong bấy nhiêu lâu, rồi sau mới cáng nàng *Tô-đình-tuyết* làm lễ trong-kiến. Hai mẹ con bấy giờ chẳng khác nào như người được tái-sinh. Cảnh phu-nhân muốn bày tiệc để khoản-đãi, nhưng *Tô-đại-nương* cố từ, lại về nhà họ *Mạnh*. Cả nhà họ *Mạnh* trông thấy, đều lấy làm mừng-rỡ.

Mạnh-lệ-quân chạy đến, xin lỗi với *Tô-đại-nương* rằng:

— Trong bấy lâu nay, tôi làm lỗi giai-kỷ cho lệnh-viên, xin đại-nương thứ lỗi.

Tô-đại-nương nói:

— Tiện nữ bấy còn ngày-dại, mà được tiêu-thư để-huề dạy bảo trong bấy nhiêu lâu thì thật lấy làm đội ơn to lắm.

Bàn phu-nhân bày tiệc khoản-đãi, mãi đến một trời xế bóng, bấy giờ mới tan về. Lại nói chuyện con *Lương* thừa-tướng là *Lương-trân-tân* được thăng Lại-bộ thượng-thư, cả nhà *Hoàng-phủ* và nhà họ *Mạnh* đều kéo đến mừng, càng thêm vui-vẻ.

Bấy giờ đã thượng-tuần tháng 8, *Giang-tiên-hí* về đến vương-phủ, mới biết việc *Hoàng-phủ thiếu-hoa* được hoàn-hôn, mừng rỡ không biết đường nào. Đến ngày 12 tháng 8 vua *Thành-tôn* truyền chỉ cho Lễ-bộ phải sửa-soạn hôn-lễ để *Bảo-hòa* công-chúa (tức là *Mạnh-lệ-quân*) kết-duyên cùng nhà *Hoàng-phủ*.

Lại giáng chiếu gia-phong cho các mỹ-nhân. Tờ chiếu như sau này:

« *Thừa thiên hưng vận, hoàng-đế* « *chiếu rằng*:

« *Ngày nay Hoàng-phủ thiếu-hoa* « *cùng Bảo-hòa công-chúa hoàn-hôn,* « *bao nhiêu những việc nghênh thân,* « *trẫm gi ao cho Lục-bộ cứu khanh* « *phải chiếu lệ phụng tông.*

« *Hoàng-phủ thiếu-hoa gia phong* « *làm Bảo-hòa phò-mã. Nay Bảo-hòa* « *công-chúa đã được phong làm* « *chính-thất vương phi rồi, con Tô-* « *đình-tuyết gia phong cho làm Đông* « *viện nhất-phẩm phu-nhân. Người* « *cha là Tô-tín nhân gia phong cho* « *làm Quang lộc-tự chính-khanh; mẹ* « *là Đỗ-thị, gia phong cho làm Tam* « *phẩm thục nhân. Lưu-gến-ngọc* « *cũng gia phong cho làm Tây-viện* « *nhất-phẩm phu-nhân.*

« *Lại ban cho Hoàng-phủ-thiếu-* « *hoa một chiếc đai-hồng-mãng long* « *bào và một chiếc đai ngọc. San* « *khi hoàn-hôn, lại miễn cho trong* « *một tháng không phải tiến triều.* « *Khâm tai.*

Nội-giám tiếp chiếu đem đến vương-phủ, *Hoàng-phủ thiếu-hoa*, mới *Tô-đại-nương* cùng ra nghênh-tiếp. *Tô-đại-nương* thấy trong tờ chiếu phong mình làm Tam-phẩm thục-nhân, mới tin cái mộng trong khi sinh nàng *Tô-đình-tuyết* năm xưa là có ứng-nghiệm. Lại thêm cảm cái ơn quan *Lương* thừa-tướng đối-đãi với mình. *Hoàng-phủ thiếu-hoa* tức khắc sai người đem tờ chiếu ấy trước đưa cho *Lương* thừa-tướng, sau đưa cho nhà họ *Mạnh* xem, hai nhà đều lấy làm hoan hỉ.

(Còn nữa).

Imprimerie de Trung Bắc Tân Văn

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN